

Erasmus+

**JOB SHADOWING
w Liceo Delle Scienze Umane Danilo Dolci
w Palermo**

25.10-29.10.2021

Podczas mobilności job shadowing w **Liceo delle Scienze Umane e Linguistico „Danilo Dolci”**, nasi trzej nauczyciele : mgr Katarzyna Budziłek – Jurek, dr Michał Augustyniak oraz dr Leszek Śliwiński obserwowali lekcje prowadzone dwujęzycznie przez nauczycieli włoskiej szkoły w zakresie następujących przedmiotów : historia , nauki przyrodnicze, fizyka. Przeprowadzali też wywiady z nauczycielami oraz uczniami, by dowiedzieć się jak najwięcej o funkcjonowaniu szkoły goszczącej, i by poznać dobre praktyki w obszarze metod nauczania, oceniania i motywowania uczniów.

Bardzo cennym doświadczeniem był udział w wykładzie przeprowadzonym przez panią wicedyrektor, która jednocześnie jest metodykiem oraz pedagogiem, wspierającym nauczycieli w procesie dydaktycznym, panią Linda Caccamo. Wykład dotyczył **metapoznania i sposobów uczenia się** - temat jakże ważny dla naszej szkolnej społeczności, która zgłębia obszar **Bulding Learning Power Guya Claxtona oraz PLTS framework** i wniósł wiele nowego do naszego rozumienia tematu . Po teoretycznym wstępie , nasi nauczyciele wzięli udział w ćwiczeniach praktycznych, dzięki którym mogli dowiedzieć się, czy ich styl poznawania jest globalny czy analityczny . Mieli też okazję obserwować lekcje z wykorzystaniem metodyki Danilo Dolci oraz refleksyjności. W celu zaangażowania i upodmiotowienia ludzi, Dolci opracował tzw. maieutykę wzajemności, czyli metodę, w której grupa osób (lub co najmniej 2 osoby) spotyka się i komunikuje w sposób, który pozwala na pełne i swobodne uczestnictwo wszystkich zaangażowanych osób. Nasi nauczyciele, dzięki job shadowing, mogli obserwować fantastyczną lekcję prowadzoną przez nauczycielkę języka angielskiego, Cinzię . Podczas lekcji nauczyciel zadawał pytania, zachęcając uczniów do refleksji nad swoją nauką i popełnianymi błędami. Uczniowie mieli również świetną okazję do uczenia się od siebie nawzajem. Zostali zachęceni do mówienia po angielsku i tworzenia własnych zdań, co jest świetnym sposobem na naukę języka obcego!

Nasi nauczyciele są pod ogromnym wrażeniem umiejętności metodycznych grona pedagogicznego Liceum. Wyjechali z nowymi, praktycznymi pomysłami, które wdrożą do swojej codziennej pracy w szkole.

Jesteśmy bardzo wdzięczni za ciepłe przyjęcie naszych nauczycieli ! Ten czas był dla nich wyjątkowy 😊.

OPIS DZIAŁAŃ PRZEZ UCZESTNIKÓW MOBILNOŚCI JOB SHADOWING

Mgr Katarzyna Budzilek – Jurek

Nauczycielka matematyki

W ciągu ostatniego tygodnia miałam okazję przebywać na Sycylii w Liceo Delle Scienze Umane Danilo Dolci w Palermo. Oprócz mnie z IX LO w Sosnowcu na JOBS SHADOWING przyjechali: dr Michał Augustyniak- geograf i dr [Leszek Śliwiński](#) -historyk.

Miałam okazję pracować "w cieniu" nauczycielki fizyki: pani NUCCIA INGRASSIA. MRS Nuccia pracuje z grupami studentów w wieku 15-20 lat. Wykorzystuje podczas pracy metodologię CLIL, którą poznałam na kursie letnim na Malcie w szkole ETI. Byłam uczestnikiem lekcji fizyki o termoskopie, o zamianie jednostek temperatury: Kalwina, Celsjusza i Fahrenheita oraz lekcji o masie i wadze. Lekcje odbywały się w języku angielskim. Obfitowały w ćwiczenia i aktywności atrakcyjne dla studentów takie jak film, pokaz, krzyżówki, wykreślanki i wiele innych. Ze względów pandemicznych uczniowie nie mogą pracować w grupach, lecz zawsze omawiane i komentowane są wykonane przez nich ćwiczenia.

Podczas pobytu w szkole przeprowadziłam z uczniami ankietę.

Wynika z niej, że lubią swoją szkołę, swoich kolegów z klasy oraz uczących ich nauczycieli. Uczą się trzech języków obcych; jest to ich ostatni rok nauki w tej szkole- planują iść na studia. Gdyby mieli magiczną różdżkę, to zmieniliby system egzaminowania

; wycofaliby oceny ze szkół...dodaliby dodatkową salę gimnastyczną.

Uczniowie przebywają przez cały dzień nauki w jednej sali lekcyjnej- do nich przychodzą nauczyciele, by realizować swój przedmiot. Wszyscy (bez wyjątku) noszą na twarzy maski przez cały czas pobytu w szkole! Przy wejściu sprawdzane są paszporty covidowe i mierzona jest temperatura ciała osób wchodzących na teren szkoły.

Oprócz obserwacji lekcji sama miałam okazję przeprowadzić zajęcia z grupą uczniów pani NUCCII . Był to warsztat w języku angielskim: CIPHERS and CODE. Uczniom podobały się zaproponowane przez mnie ćwiczenia i chętnie rozwiązywali zagadki z kodowania.

Dr Leszek Śliwiński

Nauczyciel historii i wiedzy o społeczeństwie

Tydzień pomiędzy 23 a 30 października spędziłem w Palermo będąc, razem z PP. mgr Katarzyną Budziłek-Jurek i dr. Michałem Augustyniakiem, uczestnikiem programu Erasmus+ na mobilności job shadowing. Aktywność ta dała mi możliwość zapoznania się z warunkami i metodami pracy włoskich nauczycieli oraz wykorzystywanymi przez nich pomocami naukowymi. Zajęcia prowadzone przez prof. Antonellę Lepanto dotyczyły przemian w XIX w. Europie (m.in.: drugiej rewolucji przemysłowej) pozwoliły mi inaczej spojrzeć na sposób przekazywania materiału, a także odnieść się do nauczania w polskiej szkole.

Równie istotnym aspektem włoskiej mobilności była możliwość uczestniczenia w wycieczkach organizowanych przez naszych włoskich opiekunów jak również organizowanego we własnym zakresie zwiedzania Palermo i jego najbliższych okolic. Cała Sycylia jest rajem dla pasjonatów historii, sztuki a także dobrego jedzenia. Moje

zainteresowania skupiały się na historii i sztuce, równie ważne były doznania kulinarne – nie ukrywam, że włoska kuchnia jest moją ulubioną.

Palermo to miasto pełne zabytków: piękna fontanna Pretoria przy placu o tej samej nazwie, Porta Felice czyli brama portowa, Quattro Canti – kamienice symbolizujące cztery pory roku, dzielnica Kalsa, Kościół San Cataldo, katedra będąca miejscem pochówku cesarza Fryderyka II Hohenstaufa. W trakcie codziennych przejazdów do szkoły, w jej pobliżu, mijaliśmy Ponte dell’Ammiraglio - średniowieczny most, który w 1860 był świadkiem walk “czerwonych koszul” Garibaldiego z wojskami Królestwa Obojga Sycylii. Palermo ma również polskie akcenty np. Karol Szymanowski jest autorem opery “Król Roger” (opowiadająca o pierwszym królu Sycylii), której włoska premiera odbyła się na deskach zabytkowego Teatro Massimo. Teatro Massimo widzieliśmy tylko z zewnątrz, udało nam się natomiast uczestniczyć w koncercie w Teatro Politeama, drugiego najstarszego palermitańskiego teatru, gdzie wysłuchaliśmy przepięknego wykonania muzyki Ludwiga van Beethovena i Gustava Mahlera

We własnym zakresie zwiedziliśmy także Mondello z jego plażą w klimacie belle epoque i górujące nad Palermo Monreale z jego arabsko - normańską katedrą. Ta ostatnia była również uwieczniona przez F.F. Coppolę w filmie “Ojciec chrzestny 3”.

Włoscy opiekunowie umożliwili nam zwiedzanie Doliny Świątyń w Agrygencie z pozostałościami starożytnego greckiego miasta Akragas, wśród których dominują doryckie świątynie ze świątynią Cocncordii na czele.

W trakcie kolejnego wyjazdu dotarliśmy do Erice. Aby dojechać do tego położonego na szczycie góry, malowniczego miasteczka trzeba pokonać kilkukilometrowy podjazd z nachyleniem miejscami dochodzącym do 15%. Na miejscu, obok cudownej panoramy Trapani mogliśmy zwiedzić XII w. normański zamek, kościół Matrice z XIV w. oraz Centrum Kultury Naukowej im. Ettore Majorana. Po wizycie w Erice odwiedziliśmy także saliny w Trapani – miejscu, w którym sól była produkowana już 3000 lat temu.

Tygodniowy pobyt na Sycylii to zbyt krótki czas, by poznać historię, kulturę i ludzi tej wyspy, którą władali, bądź jej fragmentami: Kartagińczycy, Grecy, Rzymianie, Frankowie, Wandalowie, Bizantyjczycy, Arabowie, Normanowie, francuscy Andegawenowie czy Hiszpanie. To zbyt krótko, by dostać nawet namiastkę samego Palermo, ale wystarczająco długo, by zakochać się w Sycylii (przy całej świadomości jej wad – wszechobecne śmieci, fatalne drogi) i chcieć tu wrócić.

Dr Michał Augustyniak

Nauczyciel geografii

Jednodniowe wycieczki edukacyjne w trakcie programu Erasmus+ na Sycylii

W czasie realizacji jednotygodniowego programu job shadowing na Sycylii w ramach Erasmus+ (w dniach od 25.10.2021 do 29.10.2021) przeprowadzone zostały dwie całodniowe wycieczki z programem edukacyjnym. Obie składały się z dwóch części, przy czym pierwsze części pozwalały poznać obiekty kulturowe powstałe w ścisłej zależności ze środowiskiem przyrodniczym, a drugie części obydwu wycieczek prezentowały w większym stopniu wybrane elementy środowiska naturalnego ukazując jednocześnie ich wykorzystanie przez człowieka.

Pierwsza z wycieczek prowadziła do Velle dei Templi, czyli Doliny Świątyń w pobliżu Agrigento na południowym wybrzeżu Sycylii. Odległość od Palermo w jedną stronę to około 130 km. Obszar doliny uznawany jest za największy park archeologiczny na świecie i obejmuje wiele różnorodnych budowli stworzonych przez starożytnych Greków, w tym przede wszystkim świątyń, które zachowały się nawet nieco lepiej niż starożytne budowle Aten. Świątynie powstawały z tufów wulkanicznych czyli żółtych skał relatywnie lżejszych i łatwiejszych do obróbki w porównaniu np. z marmurem powszechnie używanym w

starożytnej Grecji. Wykorzystanie miejscowych skał ułatwiło zbudowanie monumentalnych budowli bardzo blisko miejsc pozyskiwania surowca. Wycieczki szkolne oprowadzane w tym obszarze mogą doskonale nauczyć jak człowiek wykorzystywał położenie, ukształtowanie terenu i podłoże skalne do realizacji swoich celów.

Następna część tej samej wycieczki pozwalała na poznanie roślinności regionu. Przegląd setek gatunków roślin zgromadzono i udostępniono zwiedzającym w parku botanicznym. Wycieczka pozwala stwierdzić, że roślinność jest bardzo silnie uzależniona od warunków klimatycznych, stosunków wodnych i gleb regionu. Uczniom zwiedzającym ogród botaniczny należy zwrócić uwagę, że niektóre z roślin charakterystycznych dla klimatu podzwrotnikowego, określanego także jako śródziemnomorski, uprawiane są obecnie na dużą skalę, a różne ich części pozyskiwane są przez ludzi i stanowią ważny składnik diety miejscowej ludności a nawet są eksportowane.

Druga wycieczka prowadziła nieco bliżej Palermo bo na odległość około 100 km do zabytkowego średniowiecznego miasteczka Erice oraz do pobliskiego Trapani, które leżą na zachodnim wybrzeżu Sycylii. Pierwsza część pozwalała poznać uroki i zabytki Erice. Miasteczko to, będące także zamkiem obronnym, znajduje się na szczycie stromej góry o tej samej nazwie i wysokości około 750 m n.p.m. W trakcie wycieczki szkolnej należy koniecznie zwrócić uwagę uczniów na fakt, że przy budowie miasta i zamku znakomicie wykorzystano walory trudnodostępnego terenu górującego nad pobliskim brzegiem morza i sporym obecnie miastem portowym Trapani.

W dalszej części tej drugiej wycieczki można było poznać słynne saliny w okolicach Trapani nazywane Saline di Trapani e Paceco. Sól pozyskiwana z wody morskiej stanowiła w starożytności i w średniowieczu ważny produkt eksportowy regionu. Saliny w tym miejscu działają nadal i nadal pozyskują sól, o czym można się dowiedzieć więcej odwiedzając miejscowe muzeum. Z przyrodniczego punktu widzenia istotne jest znaczenie specyficznego klimatu śródziemnomorskiego i ukształtowania dna morskiego oraz dużych obszarów na wybrzeżu. Uczestnikom wycieczki szkolnej powinno się zwracać uwagę na naturalny charakter wytrącania soli morskiej w płytkich zbiornikach przybrzeżnych w okresie śródziemnomorskiego lata trwającego przez okres około połowy roku. Występują wówczas jednocześnie wszystkie czynniki konieczne do wytrącania soli z mocno zasolonych wód Morza Śródziemnego: bardzo silne nasłonecznienie, wysoka temperatura powietrza i prawie całkowity brak opadów.

Obserwacje bezpośrednie przeprowadzone w trakcie obydwu wycieczek dały bogatą wiedzę i obszerny materiał ilustracyjny, pozwalające doskonale integrować informacje z dziedziny geografii, historii cywilizacji i historii sztuki na Sycylii. Zebrane informacje

pozwolą lepiej nauczać o skomplikowanych zależnościach między położeniem geograficznym, geologią, ukształtowaniem powierzchni, klimatem, wodami, glebami i szatą roślinną a działalnością człowieka w tym środowisku przez tysiące lat.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

